

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

24 Mayıs / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Carry trade tartışmaları ve kur

- ❑ Son haftalarda Türkiye'nin ekonomi gündeminde carry trade önemli bir tartışma konusu haline geldi.
- ❑ Carry Trade, herhangi bir düşük faize sahip para biriminde borçlanarak bu parayı, yüksek faiz getiren bir para birimine yatırmak suretiyle elde edilen kazanç...
- ❑ Türkiye'de politika faizinin artışı, diğer taraftan değerli Türk Lirası politikasının uygulanmasıyla döviz kuru üzerindeki yukarı yönlü baskının düşüşü, CDS primlerindeki düşüşle döviz kredilerini cazip(düşük maliyetli) hale getirmişti.
- ❑ Son haftalarda ortaya çıkan manzarada beklenen bu hareketin sadece yabancı yatırımcılar nezdinde değil fakat içeriden de yönlendirildiği, döviz kredisi kullanım miktarındaki artış ve hem KKM hem de döviz mevduatlarından çıkışla kendisini gösterdiği görülmekte:
- ❑ 2023 Ocak ayının başında toplam krediler 7 trilyon 573 milyar lira düzeyindeyken yabancı para krediler 2 trilyon 448 milyar lira düzeyindeydi. 10 Mayıs haftasında BDDK tarafından paylaşılan verilere göre toplam krediler 13 trilyon 163 milyar liraya yabancı para krediler ise 2 trilyon liradan fazla artarak 4 trilyon 569 milyar liraya yükseldi. Özellikle yılbaşından bu yana 800 milyar lira yani yaklaşık 24 milyar dolarlık bir artış görünüyor.
- ❑ Diğer taraftan Yabancıların Türk bankalarıyla yaptığı swap miktarındaki artışlar da dikkat çekici. Geçen hafta swap miktarında 4,6 milyar dolarlık bir artış yaşandığı ve son yedi haftada kümülatif swap miktarı artışı ise 13,6 milyar dolar oldu.
- ❑ Özetle dolar borçlanıp Türk Lirası varlıklarına yatırım yapmak, gelişmekte olan piyasalarda son 6 ayın en fazla getiri sağlayan carry-trade işlemi olarak karşımıza çıkıyor.
- ❑ Bu durum orta ve uzun vadede özellikle yerli yatırımcılardaki kur riskini öne çıkarırken, bu görüşse yabancılar tarafından TL varlıklara yapılan yatırımların geçmişte olduğu gibi sıcak para olarak nitelendirilen kısa vadeli swap kanalında yoğunlaşmasıyla desteklenmiş oluyor.

Bakan Şimşek: "Ekonomi politikasını bilin ve sokakta anlatın"

- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, AK Parti Merkez Karar Yönetim Kurulu (MKYK) toplantısında ekonomi programını ve tasarruf tedbirlerini anlattı:
- ❑ Bakan Şimşek konuşmasında, ekonomi programını hayata geçirme konusunda kararlı olduklarının altını çizerek, "Enflasyonu tek haneye düşürmek en büyük hedefimiz. Şu anda tüm veriler olumlu gidiyor. Sayın cumhurbaşkanımızda programımıza tam destek veriyor. Bir seneye kadar enflasyon daha da aşağı iner, nihai hedefimiz tek haneli enflasyon, Cumhurbaşkanımız seçime rağmen programdan taviz vermedi. Yılsonu rakamları yüksek çıkabilir bu sizleri yanıltmasın. Programın etkilerini yaz döneminde, Haziran Temmuz gibi daha da çok hissedeceğiz" dediği öğrenildi.
- ❑ Ayrıca partililere; "**Ekonomi politikasını bilin ve sokakta anlatın**" önerisinde bulunduğu kaydedildi. MKYK üyelerinin sorularını da yanıtlayan Bakan Şimşek, "dolar yükselir mi?" sorularına, "Şu anda bırakırsak düşecek. Biz Merkez Bankası ile alım yapıyoruz o yüzden düşmüyor. Bu durum bir süre daha devam eder. Uzun vadede doları dalgalanmaya bırakacağız. Biraz daha artacağını öngörüyoruz ama 40 TL gibi sıçramalar olmayacak" değerlendirmesinde bulunduğu dile getirildi.
- ❑ Bakan Şimşek, son 1,5 ayda Türkiye'ye 54 milyar dolar girdiğini açıklayarak, "Sıcak paraya sırtımızı dayayamayız. Doğrudan yatırım da almamız lazım" dediği ifade edildi.

Cumhurbaşkanından “servet eşitsizliği” mesajı

- ❑ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda bazı açıklamalarda bulundu;
- ❑ Geçen sene hizmete açtığımız İstanbul finans merkezi bu çabalarımızın sembolü oldu. İstanbul'un İslami finans alanında büyük bir potansiyel sahip olduğunu uluslararası yatırımcılar da tasdik ediyor. Global ölçekte İslam ekonomisine yönelik hizmet ve ürün pazarlarının keşfedilmesine zirvenin yardımcı olacağı kanaatindeyim.
- ❑ Finansal sistem artık reel sektörü sömüren bir yapıya dönüşmüştür. 2008 krizinden sonra borca ve faize dayalı finansal mimari krizi doğuran sebepleri ortadan kaldırmaya dönük gerekli adımları atmadı.
- ❑ Günümüzde servet eşitsizliği dünyada tarihi bakımdan en yüksek seviyesine çıktı. Dünyadaki en zengin yüzde 1'lik kesim, toplam küresel servetin neredeyse yarısına sahip. Alttaki yüzde 50'lik kesimin dağılımdan aldığı pay ise yüzde 1'i dahi geçmiyor. Küresel düzeyde fakirden zengine doğru artan bir servet transferi yaşanıyor. Kapitalist sistemin serbest piyasayı teşvik ediyor gözükse de arka planda tekelleşmeyi, paradan para kazandırmayı ödüllendirdiğini görüyoruz.
- ❑ Yastık altında altın ve dövizin ekonomiye aktif katkısı olmadığını hepimiz biliyoruz. Yastık altı tasarrufların ekonomiye kazandırılmasını hep arzu ettik. Çağrıda bulunduk ama bunda tam anlamıyla muvaffak olamadık. Yastık altı altınların ekonomiye kazandırılmasında kurumlarımız ikna edici ürünler geliştiremedi. Katılım finansa yönelik önyargılar kırılmadı.
- ❑ Ülkemizde katılım finans ekseriyetle dini hassasiyetlere göre tasarrufların değerlendirilmesi olarak görülüyor. Türkiye ekonomisinin potansiyeli ve ihtiyaçları açısından bunun yeterli olmadığı kanaatindeyiz. Katılım finans, finansal bağımsızlık noktasında büyük imkanlar sunuyor. Bundan azami istifade etmemiz önemli. Katılım finansın kısa vadede bankacılık varlıkları içindeki payını yüzde 15'e taşımayı hedefliyoruz."

SPK'dan kamu spotu

- ❑ Son birkaç yıldır Borsa İstanbul'a yerli yatırımcının ilgisinin artması, özellikle bir dönem halka arzlarda yaşanan yoğun ilgi ve özellikle de sosyal medya üzerinden konunun uzmanı olsun ya da olmasın, hisse bazında yaratılan spekülâtif hareketler pek çok defa kamunun bu bağlamda yatırımcıyı uyarmasını beraberinde getirmişti.
- ❑ Geçtiğimiz hafta buna benzer bir açıklama da Bakan Şimşek'ten geldi: Finansal Okuryazarlık Platformu'nun tanıtımında konuşan Şimşek, kolaycı para kazanma yollarının riskli olduğunu belirtti. Şimşek, "Birileri yüksek getiri vadediyorsa bilin ki o son derece riskli bir faaliyettir, tüyolarla hareket etmeyin" diye konuştu.
- ❑ Haftanın son iş günündeysen Şimşek'in bu söylemine uygun bir aksiyonun SPK tarafından alındığı görüldü. Fakat bu defa izlenen yol, kamu spotuyla geldi:

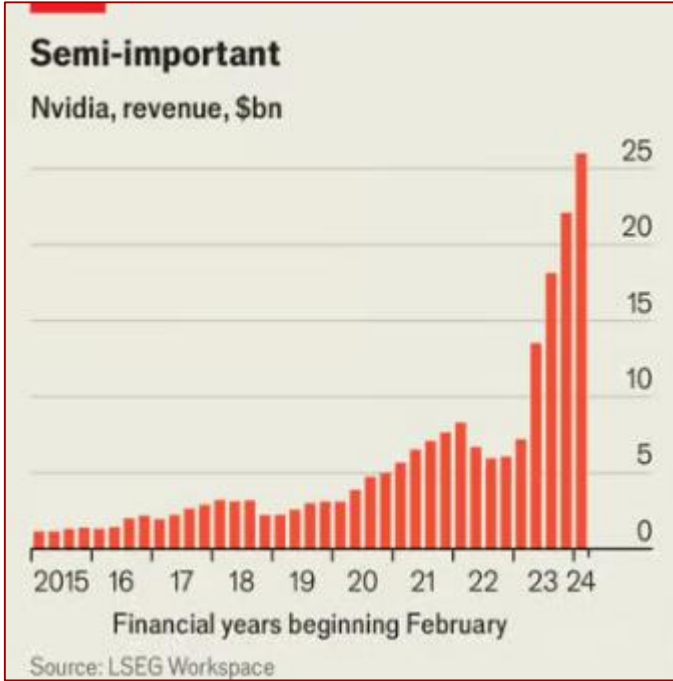
TCMB, sterilizasyona devam dedi

- ❑ Merkez Bankası, mayıs ayı PPK toplantısında politika faizini yüzde 50’de sabit bıraktı ancak likidite fazlasının sterilize edilmeye devam edileceğini ve bu yolla da aktarım mekanizmasının işlerlik kazanacağı ifade edildi.
- ❑ Makroihtiyati çerçevede sadeleşme ve piyasa mekanizmasının işlevselliğini artırma amacı kapsamında, menkul kıymet tesisi uygulamasının sonlandırıldığı hatırlatılan PPK metninde “Son dönem kredi büyümesi ve mevduat gelişmeleri göz önünde bulundurularak, makro finansal istikrarı koruyacak ve parasal aktarım mekanizmasını destekleyecek ek adımlar atılacaktır. Yurt içi ve yurt dışı yerleşiklerin Türk lirası finansal varlıklara talebiyle oluşan likidite fazlası ilave tedbirlerle sterilize edilecektir” denildi.
- ❑ Bu doğrultuda, tüm mevduat türlerinde zorunlu karşılık artışı yapıldı: Kısa vadeli TL mevduatta yüzde 8 olan zorunlu karşılık oranı yüzde 12’ye, uzun vadeli TL mevduatta yüzde 0 olan zorunlu karşılık oranı yüzde 8’e, kısa vadeli KKM’de yüzde 25 olan zorunlu karşılık oranı yüzde 33’e, uzun vadeli KKM’de yüzde 10 olan zorunlu karşılık oranı da yüzde 22’ye yükseltildi.
- ❑ KKM’de yenileme dahil hedef yüzde 75 Zorunlu karşılık faiz ve komisyon uygulamalarında da değişiklikler yapıldı. Açıklamaya göre KKM’nin TL’ye geçişine ilişkin hedef korunurken, yenileme dahil toplam hedef yüzde 75’e düşürüldü. Tüzel kişi KKM ile gerçek ve tüzel kişi YUVAM hesaplarının bir sonraki hesaplama döneminden itibaren geçerli olacak şekilde toplam hedef hesaplamasından çıkarılmasına karar verildi.
- ❑ Son dönemde yine piyasada oldukça çok tartışılan ve hızlı artışına yönelik endişeler dile getirilen yabancı para kredilere yönelik de Merkez Bankası’ndan hamle geldi. Merkez Bankası yabancı para kredilere aylık yüzde 2 büyüme sınırı getirirken, sınırı aşan kredi tutarı kadar Türk lirası cinsinden zorunlu karşılığın bir yıl boyunca bloke olarak tesis edilmesine karar verdi.

İran Cumhurbaşkanı'nın ölümü, dünya açısından riskli mi?

- ❑ Yarı resmi Tasnim Haber Ajansına göre, Genelkurmay Başkanlığı Pazar günü kazanın ardından, Pazartesi sabahı uzmanlar ve teknisyenlerden oluşan bir ekibin olay yerine gittiğini belirtti.
- ❑ Rapora göre helikopter tüm uçuş boyunca önceden belirlenmiş rotasında seyretti ve rotadan hiç sapma olmadı.
- ❑ Kazadan bir buçuk dakika önce, düşen helikopterin pilotu, konvoydaki diğer iki helikopterle temas kurdu.
- ❑ Helikopterin enkazında da mermi ya da benzer bir iz rastlanmadı. Raporda, helikopterin dağa çarptıktan sonra yandığı da vurgulandı.
- ❑ Reisi ve beraberindekiler, Doğu Azerbaycan bölgesinde uçarken, dağlık alanda düşmüştü.
- ❑ Helikopterde Reisi'nin dışında, Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahyan ve Dini Liderin Doğu Azerbaycan'daki temsilcisi Muhammed Ali Hisham da vardı.
- ❑ Raisi Tebriz, Kum ve başkent Tahran'daki törenlerin ardından, memleketi Meşhed'deki İmam Rıza Türbesi'nde toprağa verildi.
- ❑ Sanıldığına aksine İran'da sadece mevcut rejime karşı duran bir yeni nesil bulunmamakta bilakis Cumhurbaşkanı'nın ölümünün, genç idealistlerin nükleer bomba konusundaki heveslerini arttıracak yönünde görüşler mevcut.

Nvidia'nın başarısı nereden geliyor?

- ❑ Ocak 2023'ten bu yana çip üreticisinin hisse fiyatı yaklaşık yüzde 450 artışı kaydetti. Piyasa değeri 2 trilyon dolara yaklaşan Nvidia, şu anda Microsoft ve Apple'ın ardından Amerika'nın en değerli üçüncü şirketi.
- ❑ Son çeyrekteki geliri, geçen yılın aynı dönemindeki 6 milyar dolardan 22 milyar dolara yükseldi. Çoğu analist, uzman yapay zeka çipleri pazarının %95'inden fazlasını kontrol eden Nvidia'nın öngörülebilir gelecekte büyük bir hızla büyümeye devam edeceğini bekliyor.
- ❑ Peki onu bu kadar özel kılan ne?
- ❑ Başlangıçta video oyunları için tasarlanan grafik işlemci birimleri (GPU), artık oyun GPU'larının yüzde sekseninin oluşturuyor.
- ❑ Zamanla şirketin GPU'ları kendisine çok daha geniş kullanım alanları bulur; kripto para madenciliği, sürücüsüz arabalar ve en önemlisi yapay zeka modellerinin eğitimi. yapay zekayı destekleyen makine öğrenimi algoritmaları, yapay sinir ağları gibi alanlarda kendine yer edinir.
- ❑ Ancak firmanın başarısı sadece hızlı çipler üretmesinde değil; en gelişmiş ağ kitini ve yaygın yazılımı kullanması da onu ayrıcalıklı kılıyor

Haftadan kalanlar

- ❑ Reuters'a konuşan kaynaklar, First Abu Dhabi Bank'ın, Yapı Kredi'deki Koç hisselerini alma görüşmeleri ileri aşamada olduğunu belirtirken; Koç Holding, önemli bir gelişme olmadığı açıklamasını yaptı.
- ❑ Borsa İstanbul 100 endeksi, tarihinde ilk kez 11.000 puanı aştı ancak tutunamayarak, haftayı 10.676 puandan kapattı.
- ❑ Bank of America, yıl sonu dolar/TL tahminini 38 olarak açıkladı.
- ❑ The Economist: Başkan Joe Biden , İsrail başbakanı Binyamin Netanyahu ve Hamas lideri Yahya Sinwar hakkında tutuklama emri çıkarmak isteyen Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni azarladı .
- ❑ Uluslararası Adalet Divanı İsrail kararını açıkladı: İsrail operasyonlarını derhal durdurmak zorunda
- ❑ AK Parti, Hayvan Hakları Kanunu'nda yapılacak değişiklikle sahipsiz sokak hayvanlarının uyutulması konusunu gündemine aldı. Sokak hayvanlarıyla ilgili kanun teklifinin Meclis kapanmadan önce yasalaştırılması planlanıyor.
- ❑ Petrol, sanayi raporunun ABD Stoklarının artacağına işaret etmesiyle düştü.
- ❑ Citi Research, "Türk piyasaları rönesans anının eşiğinde" yorumunu yaptı.
- ❑ Tüketici güven endeksi, mayısta, aylık bazda yüzde 0,1 artarak 80,51 oldu.
- ❑ Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu sosyal medya platformu X'in Türkiye'de temsilcilik açtığını duyurdu.
- ❑ Güney Kore, çip sektörünü desteklemesini içeren 19 milyar dolarlık bir teşvik paketi duyurdu.
- ❑ Altın, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) faiz indirimi umutlarını zayıflatan tutanakları sonrası sert düşüşünün ardından yatay seyrediyor.
- ❑ Zorlu Enerji İsrail'de 3 girişimdeki hissesini satacak
- ❑ Ticaret Bakanı Ömer Bolat, "Merkez Bankası'nın günlük ihracat kredi limitini 3 milyar liraya çıkardık.
- ❑ AMB yetkilisi Nagel çok hızlı gevşeme riskine dair uyardı. Enflasyonun gelecek ay da yavaşlayacağını belirten Nagel gelecek ay ilk faiz indirimi olasılığının arttığını dile getirdi.
- ❑ Çin, Tayvan çevresinde askeri tatbikatlar gerçekleştirdi . Hollandalı ASML firması, Çin'in Tayvan'ı işgal etmesi halinde çip makinelerini Tayvanlı TSMC'den devre dışı bırakabileceği bildirildi.
- ❑ Amerika'nın SEC'i , dünyanın en büyük ikinci kripto para birimi olan Ethereum ETF'ini onayladı. Onay beklentisi, Ether'in fiyatını bu yıl %60 artırdı. Ocak ayında SEC , Bitcoin ETF'lerinin borsalarda listelenmesine izin vermişti.
- ❑ Amerika Dışişleri Bakanlığı , Gürcistan'ın "yabancı ajan" yasasıyla bağlantılı kişilere seyahat yasağı koyacağını söyledi .
- ❑ BM, Sudan'ın batısındaki Darfur bölgesinde soykırım olabileceği uyarısında bulundu .
- ❑ İstisnalar ve indirimler yoluyla vazgeçilen kurumlar vergisine asgari yüzde 15 uygulaması geliyor.

Yapı İzin İstatistikleri, I. Çeyrek: Ocak-Mart, 2024

- ❑ Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, 2024 yılı I. çeyreğinde belediyeler tarafından yapı ruhsatı verilen bina sayısı %19,9, daire sayısı %35,5 ve yüzölçüm %33,4 arttı.
- ❑ Belediyeler tarafından 2024 yılı I. çeyreğinde yapı ruhsatı verilen binaların toplam yüzölçümü 36,1 milyon m² iken; bunun 18,5 milyon m²'si konut, 10,0 milyon m²'si konut dışı ve 7,6 milyon m²'si ise ortak kullanım alanı olarak gerçekleşti.

